

Warsztaty Badawcze w Instytucie Historii AP

W roku akademickim 2005/2006 w Instytucie Historii rozpoczęła działalność nowa sekcja Koła Historyków – Warsztaty Badawcze. Sama nazwa sekcji mówi już nieco o celach, jakie postawili przed sobą uczestnicy tych cyklicznych, odbywających się pod moim kierunkiem spotkań. Najogólniej rzecz ujmując, warsztaty w założeniu pomagają kształtować i rozwijać umiejętności niezbędne w codziennej pracy historyka. Ich celem jest poszerzenie wiedzy i rozwijanie umiejętności zdobywanych podczas zajęć ze wstępu do badań historycznych, metodologii historii i historii historiografii; w przeciwieństwie jednak do tamtych zajęć (realizowanych w większości w formie wykładów), warsztaty są kursem *praktycznym*, pozwalającym – mam taką nadzieję – podnieść jakość i usprawnić pracę badawczą studentów.

Zajęcia, które odbyły się w pierwszym roku działalności sekcji, można podzielić na dwie fazy. Na początku kilka spotkań poświęconych zostało na poznanie i zrozumienie różnych i zmieniających się z czasem poglądów na naturę i cel badań historycznych. Za punkt wyjścia w dyskusji nad tymi zagadnieniami posłużyło doskonale nadające się do tego celu dzieło Edwarda H. Carra, *Historia, czym jest* (Poznań 1999). Oprócz książki Carra, na zajęciach skorzystano we fragmentach z prac kilku innych autorów, prezentujących odmienne stanowiska (R.G. Collingwood, J. Topolski, F. Fukuyama, F. Braudel, W. Kula, K. Pomian, A. Munslow i W.H. Dray). Miało to na celu lepsze zrozumienie sensu postmodernistycznego przełomu w filozofii historii, stanowiąc zarazem teoretyczną podstawę dla próby stworzenia modelu odpowiadającego współczesnym wymogom i oczekiwaniom. Tę fazę warsztatów zakończyły dwa spotkania dotyczące prawdy i etyki w historii.

W drugim semestrze sporo uwagi poświęcono technicznej stronie pisarstwa historycznego. Sprawy związane z aparatem naukowym, szczegółowo omawiane w trakcie zajęć z przedmiotu *Wstęp do badań historycznych* i na seminariach zostały na prośbę studentów odłożone, dzięki czemu więcej czasu mogliśmy poświęcić retoryce

– technikom narracyjnym i zagadnieniom skutecznej argumentacji. Dzięki praktycznym ćwiczeniom studenci mogli zapoznać się z różnymi, w zależności od celów, sposobami konstruowania akapitu, wyćwiczyć konieczne w pisarstwie historycznym „przeplatanie” opisu z analizą i oceną, mogli wreszcie poszukać optymalnego dla siebie sposobu gromadzenia materiałów i pisania tekstów. Dwa ostatnie spotkania dotyczyły usprawnienia pracy badawczej. Uczestnicy mieli w nich okazję zapoznać się z mapami myśli i innymi rodzajami notatek nielinearnych, a także technikami szybkiego czytania.

Plan działalności Warsztatów Badawczych w przyszłym roku akademickim uzależniony jest przede wszystkim od tego, kto będzie chciał w tych spotkaniach wziąć udział. Możliwe jest przecież, że pozostanie tylko kilkoro spośród dotychczasowych uczestników, i że trzon grupy stanowią będą nowi studenci. W każdym razie, jeśli tylko będzie to możliwe, chciałbym uniknąć powtarzania tych samych treści. Spośród propozycji do zrealizowania w nowym roku akademickim wymienię tu tylko kilka, w mojej opinii najważniejszych. Po pierwsze trzeba będzie zająć się „pracą ze źródłami” – metodami powoływania się na źródła i opracowania, oraz funkcją cytatów we współczesnym pisarstwie historycznym. Blisko powiązane z tym zagadnieniem są trzy inne kwestie – hermeneutyka, rola przypisów, indeksów i odsyłaczy oraz ważny problem plagiatu. Kilka spotkań winniśmy także poświęcić na kontynuację dyskusji wokół zagadnień z filozofii historii.

Paweł Konieczny